

Priredio Hamza Halitović

Prava vlast pripada siromasima

Abjat Sultana Bahua

UDK 821(549.1)
821 (549.1).09

Islam je veoma rano došao u dodir s Indijskim potkontinentom. Prvi kontakti između muslimana i Indijaca ostvareni su preko sjeverozapadne indijske provenijencije Pendžab. U Pendžab se također doselio znatan broj sufijskih šejhova i njihovih sljedbenika koji su osnovali tekije i uspostavili sufijske redove na Indijskom potkontinentu. Jedan od najznačajnijih sufijskih učitelja koji je živio u Pendžabu je Sultan Bahu, sufijski učenjak i pjesnik iz sedamnaestog stoljeća. Napisao je veliki broj djela od kojih je najpoznatija zbirka stihova pod imenom *Abjat-i Bahua*. Ovo djelo sastavljeno je od stihova četveraca napisanih na pendžabi jeziku u kojima Sultan Bahu izlaže svoj duhovni nauk. Svaki stih iskaz je jedne misaone cjeline i neovisan je o drugim stihovima. U *Abjatu* možemo pronaći nekoliko tematskih cjelina. Najčešće teme su one koje govore o *fakru* (duhovnom siromaštvu), *zuhdu* (asketizmu), *ašku* (ljubavi) i *fenu* (iščeznuću individualiteta duhovnog putnika).

Ključne riječi: Sultan Bahu, sufizam, *Abjat*, Pendžab, Indija, *fakr*, *zuhd*, *ašk*, *fena*

Islam came into contact with the Indian subcontinent very early. The first contacts between Muslims and Indians were made in the north-western Indian province of Punjab. A significant number of Sufi shaikhs and their followers settled in Punjab where they formed dervish houses and Sufi orders in the Indian subcontinent. One of the most important Sufi teachers who lived in Punjab was Sultan Bahu, a Sufi scholar and poet from the 17th century. He wrote many books, while the most well-known one is a collection of verses entitled *Abjat-i Bahua*. This work is composed of quatrain verses written in Punjabi language through which Sultan Bahu presents his spiritual teachings. Each verse is a statement of one thought and is independent of other verses. In *Abajat* we can find several thematic units. The most frequent themes are the ones that discuss *fakr* (spiritual poverty), *zuhd* (ascetism), *ashk* (love) and *fena* (disappearance of a spiritual traveller' individual self).
Keywords: Sultan Bahu, Sufism, *Abjat*, Punjab, India, *fakr*, *zuhd*, *ashk*, *fena*

Uvod

O životopisu autora

Provincija Pendžab nalazi se na krajnjem sjeverozapadu Indijskog potkontinenta. Zbog svoje geografske pozicije ova provincija rano je došlo u dodir s muslimanskim narodima i islamom. A kao po nekom nepisanom pravilu, prvi muslimani koji su ostvarivali kontakt s nemuslimanskim društvima uglavnom su bili sufije. U Pendžabu je posljednje godine svog života proveo Ali Hudžviri, r.a., koji je jedna od najznačajnijih ličnosti iz perioda ranog sufizma.¹ Poslije njega slijedile su generacije sufijskih učitelja i učenika koji su se naseljavali kako u ovoj tako i u drugim indijskim provincijama. Tako je u Indiji, koja je već nekoliko milenija bila poprište velikog broja mističnih i asketskih učenja, uspostavljena još jedna mistična i asketska škola. Tesavvufsko učenje širilo se veoma brzo u muslimanskim sredinama zadobijajući simpatije narodnih masa. Kada se oko 1630. godine rodio Sultan Bahu u pendžabskom gradiću Šorkot, tesavvuf je već bio duboko ukorijenjen u kulturnom identitetu indijskih muslimana, uglavnom preko djelovanja ranijih sufijskih šejhova koji su skoro stekli mitski status u očima kako muslimana tako i nemuslimana iz tog područja. Među njima su najpoznatiji Hazreti Muinuddin Čišti² (p. 1236), Baba Ferid Gandž Šakar³ (p. 1265), Lal Šahbaz Kalender (p. 1279) i Bande Navaz Gaisu Daraz⁴ (p. 1422). Dakle, Sultan Bahu rodio se u muslimanskoj porodici koja je živjela po principima i učenju tesavvufa. Različiti historijski izvori posebno ističu pobožnost i posvećenost njegove majke koja mu je i nadjenula neobično ime Bahu.⁵ U određenim izvorima spominje se kako je on jedan od potomaka Hazreti Alije, preko njegovog sina Muhammeda ibn

Hanefije. O Sultan Bahuovom djetinjstvu i ranoj mladosti ne zna se mnogo. Vjerovatno je bar jedan dio njegovog života bio posvećen stjecanju formalnog znanja, budući da nam knjige koje su ostale iza njega otkrivaju da je itekako bio upućen u formalne aspekte islamskog učenja. S druge strane, vjerovatno je još od ranog djetinjstva bio upućen u razne sufijske prakse. Njegov prvi tesavvufski učitelj, Habibullah Khan, osjetivši veliki potencijal kod svog mladog učenika, poslao ga je u Delhi kod kadirijskog šejha Sejjida Abdurrahmana kako bi se pred njim dalje uputio u tajne islamskog učenja. Kada je završio svoju naobrazbu, vratio se u rodni Šorkot, osnovao porodicu i podučavao ljude vjeri.⁶ Više nikada nije napustio ovaj dio Pendžaba, gdje je i preselio na Ahiret 1691. godine. Iza njega je ostalo dvadeset i šest pisanih djela, od kojih su poznata sljedeća: *Nur ul-Huda* (Božija Svjetlost), *Risale-i Rubi* (Poslanica o duhu), *Ajn ul-Fakr* (Suština Siromaštva) i *Divan* na perzijskom jeziku.

O djelu *Abjat-i Bahu*

Od svih djela koje je Sultan Bahu napisao djelo poznato kao *Abjat-i Babu* (Stihovi Bahuovi) ili *Kelam-i Babu* (Govor Bahuov) bez sumnje je najpoznatije. Ovo djelo sačinjeno je od stihova pisanih u četvercima koji veoma nalikuju perzijskim rubajama.⁷ Svaki stih neovisan je o drugome i iskazuje određenu misaonu cjelinu. Razlog popularnosti ovog djela ne leži samo u tome što je, za razliku od ostalih Sultan Bahuovih djela koja su pisana na arapskom ili perzijskom jeziku, *Abjat* napisan na pendžabi jeziku, već i u tome što je sadržaj ovog djela veoma specifičan. Ako usporedimo ovo djelo s drugim poetskim djelom Sultan Bahua, s njegovim *Divanom* na

¹ Ali Hudžviri autor je djela *Kešf ul-Mahdžub*, jednog od najznačajnijih djela ranog sufizma.

² Hazreti Muinuddin Čišti osnivač je *čištijskog* tarikata, jednog od dvanaest osnovnih tarikata. Ovaj tarikat je uglavnom djelovao na teritoriji Indije i nije se proširio na ostale muslimanske zemlje. Glavni centar ovog tarikata je u gradu Adžmeru, koji se nalazi na teritoriji indijske države Radžastan.

³ Baba Ferid prvi je sufijski pisac koji je pisao poeziju na pendžabi jeziku. Njegove pjesme poznate pod imenom *šloka* veoma su popularne kako među indijskim muslimanima tako i među nemuslimanima, koji na Baba Farida također gledaju s velikim poštovanjem. Njegova poetska zbirka, iako mala obimom, ostvarila je veoma značajan utjecaj na poznije pisce u Indiji. Među muslimanima u Indiji on je prvi koji je postavio presedan pisanja tesavvufske poezije na lokalnom jeziku, što su kasnije mnogi slijedili, dok je među nemuslimanima posebno utjecao na začetnike *bakti* pokreta i na određene pisce iz okrilja *siki* religije koji su usvojili veliki broj karakteristika njegovog književnog izraza u svojim djelima.

⁴ Bande Navaz jedan je od najznačajnijih indijskih učenjaka i sufijskih šejhova. Napisao je veliki broj djela iz raznih oblasti među kojima je i jedan obimni Tefsir.

⁵ Ime Bahu u doslovnom prijevodu znači "s Njim", odnosno s Bogom Uzvišenim.

⁶ Sultan Bahu poznat je i po tome što je osnovao poseban ogranak kadirijskog tarikata koji je poznat pod imenom *kadiri - sarvvari*. Ovaj kadirijski ogranak dosta je proširen u Indiji.

⁷ Razlika između Sultan Bahuovih stihova i rubajja je u tome što se svaki redak *abjata* u originalu rimuje sa svim ostalim recima iz pjesme, tako da je njihova rima *a, a, a, a, a*, kao i u tome što je Sultan Bahuov *abjat* donekle duži od klasične rubajje.

perzijskom jeziku, odmah ćemo uočiti razliku koja leži u izravnom obraćanju i direktnom iskazu autorovih stavova i osjećanja. Može se reći da je glavna tema Sultan Bahuovog *Abjata* praktični irfan. U suštini, njegovi su stavovi i poetski iskazi po mnogo čemu identični sa stavovima ostalih velikana tesavvufske literature, samo što su po svom stilu znatno pristupačniji za razumijevanje među običnim svijetom koji nema obrazovanje u pogledu stilskih metafora i suptilnih iskaza kojima obiluju djela mnogih sufijskih pjesnika. Iz tog razloga se Sultan Bahu može usporediti s turskim tesavvufskim pjesnikom Junus Emreom (p. 1320. godine). Obojica su pisali poeziju na svom maternjem jeziku, obojica su koristili narodne pjesničke elemente u svojim pjesmama i obojica su poznati po izravnom iskazivanju svojih osjećanja. Osnovne poruke *Abjata* mogu se razvrstati u sljedeće četiri tematske cjeline:

1. neuvjetovana ljubav prema Ap-solutu (*aşk*),
2. napuštanje dunjaluka i posvećivanje asketskim praksama (*zuhd*),
3. prakticiranje siromaštva (*fakr*)⁸,
4. umiranje prije smrt i doživljaj potpunog iščeznuća u Istinitom (*fena*).

Njegovi stihovi su izravni, emotivni i puni mudrosti. Iz tog je razloga *Abjat* Sultana Bahua postao nezaobilazno djelo u repertoaru indijske – tesavvufske muzike poznate pod imenom *kavali*.⁹ Pri pjevanju Sultan Bahuove poezije na kraju svakog retka dodaje se *Huu*, čime se doziva Uzvišeni Bog i traži se Njegova bliskost i spoznaja.

Ovaj prijevod Sultan Bahuove poezije nastao je prije nekoliko godina. Pri svom prvom susretu sa Sultan Bahuovim *Abjatom* osjetio sam potrebu da prevedem ovo djelo na bosanski jezik. Većinom sam se služio engleskim prijevodima *Abjata*, budući da je ovo djelo na engleski jezik prevedeno više od pet puta.¹⁰ Također, konsultirao sam i originalno izdanje na pendžabi jeziku, prije svega radi očuvanja osnovne islamske i tesavvufske terminologije, kao i pjesničke metrike. Za sastavljanje ovog prepjeva koristio sam prijevod i originalni tekst prvog izdanja Sultan Bahuovog *Abjata* koje sadrži 116 pjesama,¹¹ i na njih sam dodao još deset pjesama iz drugog izdanja,¹² tako dobijajući ukupnu cifru od 126 pjesama koje se nalaze u ovom djelu.

I na kraju da dodam da je raspored pjesama u ovom prepjevu identičan je rasporedu pjesama u originalnom izdanju.

Abjat-i Bahu

Elif Allahovog imena je muršid u sred mojega srca zasadio,
Njegovo korijenje je sa "nijekanjem i potvrđivanjem"¹³ zalio.
Kada je taj jasmin procvao, kroz mene se miris njegov raširio,
Nek' dugo živi moj Muršid-i Kamil¹⁴, Bahu, koji ga je posadio.

Ponavljajući "Allah" sjećaš Ga se, ali se zastor nije podigao.
Postao si veliki učenjak, ali je još zlato sadržaj tvojih snova.
Pročitao si na hiljade knjiga, ali tvoj okrutni nefis nije smrt kušao.
Hej Bahu, niko osim fakira¹⁵ nije ubio ovog unutrašnjeg lopova.

⁸ Siromaštvo (*fakr*) u prenesenom i zbiljskom smislu jedno je od najznačajnijih karakteristika Sultan Bahuovog duhovnog učenja. On je napisao nekoliko prozaičkih djela koja kao osnovnu temu imaju siromaštvo.

⁹ Među izvođačima *Abjata* su Nusret Fateh Ali Khan, Abida Parvin i mnogi drugi poznati izvođači kavalija. Ipak, najautentičnija i najemotivnija interpretacija njegovog *Abjata* dolazi od Sultan Bahuovog potomka Ikbala Bahua.

¹⁰ Većina tih prijevoda su u prozi, tako da je značenje Sultan Bahuovih riječi u prijevodu veoma blisko originalu.

¹¹ Prva verzija *Abjata* štampana je 1891. godine i smatra se najautentičnijom.

¹² Drugo izdanje štampano je 1915. godine i sadrži 183 pjesme.

¹³ Odnosi se na nijekanje i potvrđivanje koji su dio islamskog svjedočenja, odnosno šehadeta.

¹⁴ Muršidi Kamil, tj. savršeni duhovni učitelj.

¹⁵ Fakir – siromah, odnosi se na duhovno ozbiljenu osobu koja je spoznala da su i ona i sve ostalo u posjedu Božijem. Ova riječ, iako arapskog porijekla, s vremenom se udomačila u Indiji, pa su je počeli upotrebljavati ne samo za islamske već i za hindu isposnike.

Kada mi je On svoj Ehadijet¹⁶ pokazao, u fenau¹⁷ sam se izgubio,
ni kurb¹⁸, ni visal¹⁹, ni postaja ni cilj, niti tijelo niti duša sam bio.
Tamo nije bilo nikakve ljubavi, niti mjesta, niti postojanja,
U tom trenu se Bahu, sa tajnom Božanske Jednosti suočio.

Spoznao sam Allaha istinski, kada je ljubav ispred mene zasijala.
Dala mi je snagu noću i danju i šta me čeka ispred mi je pokazala.
U meni su plamenovi, u meni je ogrjev, u meni je dim,
Našao sam svog Voljenog, Bahu, kada me je ljubav učinila svjesnim.

Samo duša koja je sa mnom na cijelom putu prijatelj mi može biti,
Učenjak joj se pokloni da bi od nje malo hrane mogao da sačuva.
Ko god napreduje sa takvom dušom, on će ime Božije naučiti.
Znaj da je put siromaštva težak, Bahu, majka kući ne kuha!

Kada smo naučili lekcije vječnosti, vidjeli smo prizore prošlosti,
Četrnaest postaja srca, gdje je vatra izgradila dom i proširila sjaj.
Oni koji ovdje ne dođu do Istine, na oba svijeta će propasti,
Ašici u Božijem Jedinstvu, Bahu, vide svoj nevjerovatan kraj.

Pola kletvi je na ovaj svijet, a sve kletve su na ljude njegove,
Ko god nije sijao na putu Gospodara, udarce mučenja požnjet će.
Izgori zli svijetu koji uzrokuješ da očevi žrtvuju svoje sinove!
Oni koji su odustali od svijeta, Bahu, dobit će vječne bašče sreće.

Mnogi traže čvrstinu u vjeri, ali čvrstinu u ljubavi malo ko traži.
Mole se za vjeru a srame se ljubavi, te ohole duše, pune laži.
Tamo gdje te ljubav nosi, vjera nema pojma o mjestu tom.
Bahu te zaklinje svojom vjerom, održi moju ljubav čvrstom!

Oči crvene, lica blijeda, svako srce uzdiše i pati,
Lica kojima su se nekad divili prekrise sjene sive.
Ljubav i mošus se moraju pokazati, ne mogu skriveni ostati.
Pravi fakiri su oni, Bahu, koji na la mekanu²⁰ žive.

Kelima se razliježe u meni, kelima²¹ koju sam preko aška uspio spoznati,
Četrnest stupnjeva ima kelima: Kur'an, sve knjige i sve nauke.
Ljudi od trske prave pera, ali je nijedno pero ne može zapisati,
Moj Gospodar me njoj podučiti, Bahu, i sada nije ostalo ni malo muke.

Tvoje tijelo je hram Uzvišenog Gospodara, fakiru, unutra pogledaj.
Ne treba ti pomoć od učitelja Hidra, voda života je već u tebi, znaj.
Osvjetli tamu sa svjetiljkom čežnje, možda ćeš naći ono što si izgubio,
Onaj ko je umro prije smrti, Bahu, samo on je tajnu Hakka shvatio.

Tijelo je boravište Istinitog Gospodara, a srce bašča koja oduzima dah,
U njoj su izvori, u njoj je musalla, u njoj se mjesto za sedždu nalazi.
U njoj je Kaba, u njoj je kibla, u njoj se uvijek čuje uzvik 'il Allah',
Našao sam potpunog muršida, Bahu, koji će na moju nutrinu da pazi.

¹⁶ Božija Jedinštenost.

¹⁷ Iščežnuće sopstva.

¹⁸ Blizina Božija.

¹⁹ Stizanje u Božiju Blizinu.

²⁰ Bukvalno ne-prostor, odnosi se na metafizičku ravan na kojoj se ukida svako poimanje dvojnosti i odnosa prostor / vrijeme.

²¹ Kelima su riječi islamskog šehadeta, najobuhvatnija formula islamske duhovnosti. Sultan Bahu u nekoliko svojih pjesama svjedoči izvanredan značaj ovih riječi za duhovne putnike.

Močvare i živi pijesak su mjesta na kojima se životi odvijaju,
Ako ne danas onda sutra, ruševni riječni nasip će popustiti.
Oni koje rijeka poplavlja nikada čvrsto ne spavaju,
Hej Bahu, na pijesku i vodi ne možeš branu sagraditi.

Oni sami nisu nikad muridi²² bili a hoće druge da podučavaju,
Zakletvu na odanost zahtijevaju, od Božije srdžbe straha nemaju.
Medžazi Ašk²³ je klizav teren ali ipak oni njime koračaju,
Bahu, za sva ta djela oni će na samom kraju gorko da se kaju.

Bašča je procvjetala, Bahu, narcis se od nje zasramio,
Na poljani mojeg srca On je Kabu ljubavi izgradio,
Učenik, učenje, hadž, svi koji u haremu stoje, ja sam bio,
Kada se zastor podigao, Bahu, tada sam hadž upotpunio.

Kad pomislim na Bagdad, osim rana dugih i dubokih, drugog se ne mogu sjetiti.
Moje tijelo i duša su isječeni na komade, kao što krojač platno zna isjeckati.
Zamotat ću ćefin od tih isječaka oko svojeg vrata i grupi prosjaka se pridružiti.
Prosit ću otpatke iz Bagdada, Bahu, i "Miran! Miran!"²⁴ uzvikivati.

Otišao sam za Bagdad kako bih kupoprodajni ugovor sklopio,
Tamo sam prodao gram pameti za tovar tuge koju sam ponio.
Teret je postajao teži a cilj sve dalji ali najzad sam do njega dospio.
Našao sam Božansku Ljepotu, Bahu, kada sam Zat i Sifat razumio.

Bio sam okovan, bio sam izbačen, istjeran sa nebesa, na zemlju bačen.
Vezan nalozima sudbine, prognan sam u ovu stranu zemlju ispunjenu strahom.
O, svijete, prestani me uznemiravati! Ja sam već uznemiren, od tuge uhvaćen,
U izgnanstvu sam, dom mi je daleko, Bahu, moja žalost raste sa svakim dahom.

Naučili su sve, i postali su veliki učenjaci, ali lekciju elifa nisu mogli spoznati,
Oni koji nauče sve, ne nađu Jednog. Oni koji znaju Jednoću, suštinu svega znaju.
Svih četrnaest područja sija Božijom svjetlošću, ali je slijepci ne mogu posmatrati,
Ako se ne dođe do Allaha, Bahu, od znanja ostaju teorije koje u dim sjećanja nestaju.

Od svih grješnika ja sam najgrešniji ali u Božijoj zaštiti moja čast stanuje,
Na ovom svijetu učenjak je pun šejtanskog ponosa ali na onom svijetu ništa ne posjeduje.
Milioni ljudi strahuju od mučenja u paklu ali ašik i od raja leđa okrenuo je,
Na ašikovom vratu je uvijek nož, Bahu, on se svom žrtvovanju na oltaru
Voljenog raduje.

Preko nauke i učenja oni stječu zadovoljstvo prinčeva, kakva je korist od
znanja takvoga?
Čitanjem ne možeš postići cilj, kao što ne možeš napraviti maslac od mlijeka kiseloga.
Oni će imati koristi od svoje priče kao što će papagaj imati koristi od
ponavljanja svoga.
Da gajiš slomljeno srce, Bahu, bolje je nego da godinama činiš dobra djela mnoga.

²² Muridi su sljedbenici duhovnog puta i sljedbenici šejha koji ih tim putem vodi.

²³ Medžazi ašk – temporalna, prolazna ljubav, ljubav ka stvorenom.

²⁴ Miran je nadimak Hazreti Abdulkadira Gejlaniya koji se koristi u Indiji i Pakistanu. Ovaj stih odnosi se na Sultan Bahuovo slijeđenje kadirijskog tarikata.

Čist nikada neće postati nečist, čak i kada bi u prljavštini počeo da stanuje,
More Jedinstva se izliva blizu, ali srce svoju lekciju još nije moglo da čuje.
Neki su postigli cilj u hramu idola, dok drugi ostaše da čitaju po džamijama,
Učenjak svoje znanje odbacuje, Bahu, kada se na namaz ljubavi zavjetuje.

Arapski ždrijebac se ne može sakriti ispod sedla pohabanog,
On ulazi na polje i uz udarce bubnjeva jedan krug oprtči,
Prodrmaj njihova srca kada vide Tvoje dražesne oči.
Šta će ostati od onih, Bahu, koji nisu zadovoljili Voljenog?

Probudio se ili ne, fakiru, probudit će te nužda na kraju, htio ne htio.
Srce se ne budi zatvaranjem očiju, razbudit će se kada cilj budeš pronašao.
Kada sam zaista shvatio krajnji cilj, jesam li ga otvoreno objavio?
Nesvjesno sam išao, Bahu, onda mi je muršid put pokazao.

Tespih se okreće ali srce ne, zbog čega onda tespihe držiš?
Naučio si sve nauke ali nisi naučio edeb, zbog čega onda nauke učiš?
Dugo si bdio ali ništa nisi doživio, zbog čega se onda noćima mučiš?
Kiselo mlijeko se ne pravi bez maje, Bahu, čak i da ga do zagorijevanja pržiš!

Izgradi brod vjere i njime ti počni ploviti.
Nek te ne brine bol koja će se kao sreća završiti.
'S' mukom je i last' na svom srcu ugraviraj ti.
Njemu ništa ne treba, Bahu, suze i dove mu ponudimo.

Svoje tijelo sam poput grada uredio, za svog Dosta sam kuću u svom srcu sagradio.
U trenutku kada se On u tu kuću uselio, tek sam tada ja istinski mir osjetio.
Sada čujem Njegov Glas kako odzvanja u svemu, pa i u riječima koje On nije izgovorio.
Samo onaj ko je u vatri aška patio, Bahu, samo on je Božansku tajnu shvatio.

Salik²⁵ može brzo postati evlija ako u ljubavi sav bude nestao,
Kada svoj nefis Voljenom žrtvuje u srcu će postati proziran i bijel.
Čovjek se mora tereta nefsa otarasiti, jer bez umiranja u ljubavi,
Cilj života se ne može postići, Bahu, sve sam drugo pokušao i nisam uspio.

Onaj ko uništi svoje bogatstvo, on je našao ljubav pravu,
Može biti da nije ni sufija, ni safija, niti da po džamijama boravi.
Zelena boja ne može sasvim prekriti onu čistu, staru, modro-plavu,
Nek sudije dođu do pravog zakona, Bahu, kada obave namaz ljubavi.

Bol neće procvjetati u onome srcu koje se za ljubav ne veže,
Znaj da je i kamen bolji od takvog srca, kojeg gaflet steže.
Srce koje ne traži ljubav iz Božanskog prisustva izbačeno je zbog toga,
Oni koji ne izgube svoja bogatstva, Bahu, neće pronaći Prijatelja svoga.

"Ko je nemaran za jedan tren, on je nevjernik u trenu tom", muršid je izgovorio.
Moje oči su se otvorile kada sam to čuo, ka Gospodaru sam pažnju usmjerio.
Onda kada sam svoju dušu ja Njemu povjerio, tek tada sam ašk iskusio.
Onda kada sam umro prije smrti, Bahu, tek tada sam svoju svrhu ostvario.

²⁵ Duhovni putnik.

Kada se nekom gram ljubavi proda, onda on za njega mora tone vjere dati,
Znanje, dove, virđovi, namazi i postovi se trebaju sve do vrha nagomilati,
Ništa se ne postiže bez muršida, čak iako čovjek učeći mnoge noći isprati,
Hajde da umremo prije smrti, Bahu, samo tako možemo Gospodara spoznati.

Tigar ubija u džungli, ali te soko čak i u tvojoj kući napada,
Nema kovača kao što je ljubav, koja čini da se zlato od svih primjese očisti.
Ašici ne osjećaju pospanost niti glad, ašici ne umiru nikada.
Vidim istinski živim ašike prave, Bahu, kada Gospodar u ponude svoje glave.

Šta znaju živi o mrtvima? Znajuju samo oni koje smrt posjeti!
U grobu nema hrane niti vode, čovjek treba namirnice od kuće ponijeti.
Ostavlajući svoju majku, oca i braću, ka mukama u grobu idući,
Kako su samo sretni oni, Bahu, koji su umrli dok su još živući!

Želja srca ostaje neostvarena i daleka,
Voljeni neće da mi pomogne niti da mi da lijeka.
Žarke vatre na ljubavnom bojištu sijaju,
Kurban sam za one, Bahu, koji njime jurišaju.

Kada bi se Gospodar nalazio kupanjem i pranjem, našle bi ga žabe i ribe.
Kada bi se Gospodar nalazio bradom i njenim puštanjem, našle bi ga ovce i koze.
Kada bi se Gospodar nalazio dugotrajnim noćnim stajanjem, našla bi ga kukavica.
Kada bi se Gospodar nalazio seksualnim uzdržavanjem, našao bi ga uštrojeni vo.
Gospodara će pronaći među svima, Bahu, samo onaj koji dobre namjere ima.

Živeći po močvarama i tumarajući po džunglama, nijednu od svojih potreba
nisam ispunio.
Otišao sam u Mekku da bih hadž obavio, ali lutanje mog srca nije prestalo
zbog toga.
Mnoge sam postove ispostio i mnoge sam namaze otklanjao sve dok se
nisam umorio.
Sve moje želje su se ispunile, Bahu, samo sa jednim milostivim pogledom Potpunoga.²⁶

Oni koji nalaze Voljenog u slovu elif, zašto onda da Mushaf razgledaju?
Kada oni dišu dahom ljubavi, zastori se tada za njih otvaraju,
Džennet i Džehennem njihovi su robovi, da ih služe su načinjeni,
Žrtvujem svoj život za one, Bahu, koji su u stanje Jedinstva uronjeni.

Otkad mi je muršid dao pehar vina, nestaše brige o svjetskim dešavanjima,
Da mi nije otkrio tajnu, ništa ne bih postigao noćnim bdijenjima.
Svoje noći ti provodiš u ibadetu a svoje dane u ogovaranjima,
Vladavina nad ovim svijetom je lažna, Bahu, prava vlast pripada fakirima.

Sve dok svoj nefs uzdižeš, nećeš Gospodara spoznati,
Sebe nazivaš fakirom, a ne znaš kako u Bogu nestati.
Ako sebe ne ubiješ, derviška hrka ti nikad neće pristajati,
Samo onaj koji umre prije smrti, Bahu, sebe fakirom može zvati.

²⁶ Odnosi se na Insan-i Kamila, tj. potpunog čovjeka.

Zvijezde čine zikr: o, mjesече, podigni se i zasjaj među nama,
Trgovci rubinima, trgovci draguljima kao bijednici lutaju uličicama.
Ne može nikako postati putnik, onaj čija je težina veća nego slama,
Tu sam negdje da poletim sam od sebe, Bahu, ne treba mi mahanje rukama.

Podigni se i zasjaj jasno, mjesече! Zvijezde su sjećanjem na tebe obuzele sebe,
Mnogi mjeseci kao ti su se uzdigli, ali bez mog Voljenog sve će tama obuzeti.
Gdje se moj mjesec uzdiže, tamo nema ni vrijednosti ni mjesta za tebe.
Voljeni za kog' sam potrošio život, hoću li ga bar jednom susresti, Bahu?

Hafizi se zbog svog znanja ohole, alimi licemjerno djelaju,
Kao kišni monsunski oblaci natovareni knjigama lutaju,
Recitiraju sve više i više kad veću korist i obilje ugledaju.
Gube oba svijeta, Bahu, oni koji svoju zaradu pojedu i prodaju.

Oni koji nemaju udjela u tajnama srca, šta drugo oni to znaju?
Oni su poput nepečenih glinenih posuda, koje dugo ne traju,
Šta trgovac staklom može znati o dijamantima i rubinima?
Ispravan iman imat će samo oni, Bahu, koji trče da fakire upoznaju!

Srce je dublje od rijeka i mora, ko zna šta se u srcu krije?
U njemu su čamci, u njemu su vesla, u njemu su jedra i čamdžije.
Četrnaest mekama ima srce, u njemu ljubav svoj šator stvara,
Samo oni koji su ljudi srca, Bahu, samo oni poznaju Gospodara.

Pocrnjelo lice je bolje od pocrnjelog srca, ima li koga ko to može shvatiti?
Lice koje pocrnjelo je, i srce koje dobro je, eto kako se Voljeni spoznaje.
Ako takvo srce bude tražilo Voljenog, onda će i Voljeni njega tražiti,
Mnogi učenjaci napuste džamiju, Bahu, kada im srce na pravi put staje.

Srce je knjiga Jedinstva, stoga je nemoj prestati čitati,
I da cio svoj život provedeš učeći, u neznanju ćeš ostati,
Zadrži ime "Allah" kao jedinu lekciju i samo o Njemu razmišljaj.
Onima koji čuvaju Allaha u srcu, Bahu, oba će svijeta robovati.

Najbolje je da dunjaluk²⁷ kućom kafira i munafika vlada,
Sebe uljepšava i svojim flertovanjem sve ljude spopada.
Svoje tijelo poput munje kreće i ljudima ruke oko vrata meće,
Lagano ubija svoje ljubavnike, Bahu, a ona, ona nikom ne pripada.

Moj unutrašnji bol gori mi nutrinu, a kad ga iznesem onda me počne
ranjavati.
Kako oni koji su naklonjeni ovom prolaznom svijetu za to stanje mogu
znati?
More ljubavi su uzdiglo između mene i Tebe, moj Gospodaru, u njega
gledam:
Doći do Tvoje Prisutnosti nije lahko, Bahu, molim te Tvojim Imenom,
daj da ga preplivam!

²⁷ Svijet / dunja u većini orijentalnih jezika imenica je ženskog roda, te su zbog toga česta ovakva poređenja.

Dim se uzdiže iz onih koje bol pogodi, ali se od straha ne zagrija ničije lice.
Toplota ovoga dima je snažna, može se zagrijati onaj koji tajnu poima.
Mač je potegnut, stoji mi iznad glave, ako se sažali, možda ga vrati u korice.
Djevojko, moraš ići u svoju tazbinu, ne možeš ostati zauvijek sa roditeljima, Bahu.

Ljubav koja pije krv dertlija je kao smrtonosni soko koji hvata miša.
Načini jazbinu u grudima, kao tigar kada se za zauzimanje šume sprema,
Kao slon koji se opio sa cinoberom ona juriša i juriša,
Ne plaši se od ovog jurišanja, Bahu, jer bez juriša ni susreta nema.

Din i dunjaluk su sestre po krvi, zar te razum nije naučio tome?
Da obje budu vjerene za istog čovjeka to šerijat zabranjuje,
Isto kao što se vatra i voda ne mogu nalaziti u loncu istome.
Lišen je oba svijeta, Bahu, onaj ko se zakune pa obmanjuje.²⁸

Tragaoci za ovim svijetom su kao psi, od vrata do vrata u čudu se klate.
Njihova pažnja je prikovana za kost, njihovi životi su pusto prepiranje.
Kratke pameti, oni su nemoćni da shvate, pa se traženja vode late,
Osim sjećanja na Gospodara, Bahu, sve drugo je besposleno brbljanje.

Svi butaju mlijeko i maslac, dok ašici vatru butaju,
Duh – butanje, tijelo – lonac, koji s uzdasima stalno biju.
Vukući uže bola, oni iskričavu vodu žalosti dodaju,
Pravi fakiri su oni, Bahu, koji izvuku mast iz svojih kostiju.

Od uzdaha bolom pogođenih, kamene ruše se planine,
Od uzdaha bolom pogođenih, zmije se u zemlju posakrivaše,
Od uzdaha bolom pogođenih, zvijezde padaju s nebeske visine,
Od uzdaha bolom pogođenih, Bahu, samo se ašici ne plaše.

Srce je pijaca, usta su kapija dok prsa sav grad čine.
Ruh je trgovac a nefis razbojnik koji napada na putu Istine.
Sve dok ga ne uništiš, on će uništavati mogućnosti koje imaš,
On troši naše dragocjene dane, Bahu, i stavlja katanac na život naš.

Put siromaštva je veoma dug, bez kraja na vidiku,
Nema predavanja niti učenja na njemu, niti ima priču niti temu.
Ovaj svijet je idol, neka se niko ne klanja njegovom liku,
Njega istinski poznaju oni, Bahu, koje smrt siromaštva zadesi na njemu.

Ni trenutak sna mi ne dolazi noću, a zavidljivost moja traje cio dan.
Samo arif razumije riječi arifa, šta zna onaj životinjskom naravljju zauzdan?
Budite u ibadetu, inače ćete žaliti za mladošću koju iskoristiti niste umjeli,
Prisustvo Hakka su dostigli oni, Bahu, koji su Šaha iz Džejlana²⁹ sreli.

²⁸ Ovdje se najvjerojatnije misli na tarikatsku zakletvu koju učenici daju pri stupanju na duhovni put.

²⁹ Ova titula također se odnosi na Hazreti Abdulkadira Gejlanija.

U crnoj i tamnoj noći, ljubav svoju lampu upali.
Ne možeš čuti glas Onoga čija ljubav ti srce razvali.
U šumama i lagunama ljudi se uvijek tigrova plaše,
Oni čija je ljubav savršena, Bahu, svuda su bez straha putovali.

Milost obitava samo u kući u kojoj svjetlosna lampa počne gorjeti,
Ljubav jedri preko nebesa, pa gdje ovaj brod može sidro baciti?
Brod razuma i razmišljanja na prvom putovanju treba potopiti,
Voljeni je vidljiv svuda, Bahu, gdje god svoj pogled okreneš ti.

Post, nafil-a-namaz, takvaluk, sve će se to u zbnjenosti završiti,
Gospodar se takvim sredstvima ne nalazi, ona će se kao magla raspršiti.
Nisi prepoznao Prijatelja koji nikad nije prestao u tebi živjeti,
O Bahu, tek kada fena doživiš od virdova i vazifa³⁰ ćeš se spasiti.

Napustio sam ovaj svijet kada sam pravu izlišnost našao.
Pronašao sam put siromaštva kada mi je prosjačka posuda u ruku stala.
Ispio sam more jedinstva ali sam i dalje žedan ostao,
Lio sam krvave suze na ovom putu, Bahu, ali za druge sve je to šala.

Svi izgovaraju kelimu na jeziku, samo nekolicina kelimu srcem govore,
Gdje se kelima srca izgovara, tu za jezik nema mjesta nikakvoga.
Ašici izgovaraju kelimu srca, šta to onda sofije³¹ znaju i zbore?
Ovoj kelimi me Voljeni podučii, Bahu, vječno sam blagoslovljen zbog toga.

Zahidi prakticiraju zuhd, pa su iscrpljeni od posta i nafil-a-namaza,
Ašici su utopljeni u Jedinstvo, sada od Boga ljubav i tajne primaju,
Pčela zaglibljena u medu kako da leti tamo gdje prolazi sokolova staza?
Samo oni koji su sjedili sa Poslanikom, Bahu, pravi namaz obavljaju.

Noću oči liju krvave suze, a danju poglede žalosne krenu bacati,
Kad izrekoh Tevhid ispuni mi tijelo, ali i dalje ne mogu mirno spavati.
Objesili su Mensura na vješalima, eto takva je tajna ljubavi,
Uputimo se pravo k Njemu, Bahu, ni trun tuge neće ostati.

Cijelo moje tijelo je izgoreno od riječi, bol je obuzela sve u meni.
U čudu jadikujem kao kukavica, moleći da mi dani ne budu protraćeni.
Govori, ptico! Monsun stiže, možda će Bog dati kišu, da se udovolji tvoja želja.
Budi iskren i istupi naprijed, Bahu, možda ćeš uskoro sresti svoga Prijatelja.

Čuj moju molbu, Gospodaru gospodara, kome se drugom mogu glasno obratiti?
Poput mene za Tebe postoje stotine hiljada, a za mene ne postoji niko kao Ti.
Ne otvaraj knjigu mojih grijeha! Molim te nemoj me sa svojih vrata otjerati!
Da nije ovoliko grijeha u meni, Bahu, gdje bi mogao svoju ogromnu milost pokazati?

“Čije mjesto je u prsima?” Muršid je učinio da razumijemo riječi ove.
Ovaj sami dah koji dolazi i ide tamo je ništa pored toga.
Ovo je božanstvena tajanstvenost, ovo se Ism-i Azam³¹ zove,
Ovo je živa smrt, Bahu, ovo je tajna Uzvišenog Boga.

Neka milost obaspe bijedni grad u kojem Bahuu prolaze dani,
On čuva tragaoce baš kao što baštovan čuva biljke iz vrta svoga,
Preko pogleda milosti, on ih sa Prisustvom hrani.
Pravi fakir je onaj, Bahu, koji u svojoj kući vidi Voljenoga.

³⁰ Virdovi i vazife su posebne tarikatske dužnosti koje se sastoje od određenih molitvi koje se izvršavaju u određenom dijelu dana.

³¹ Sofija je pogrdni izraz za kvazisufije koji ne prakticiraju ono što govore.

³² Najveće Božije Ime.

Kapije šerijata su široke, dok su kapije tarikata jedan prolaz mali,
Ko god uđe, uđe u tajnosti, učenjacima proći kroz njih nisu dali.
Oni koji u sebi nose bolesnu zlobu, cigle i kamenje bacaju,
Samo ašici poznaju tajnu Voljenoga, Bahu, šta goniči magaraca znaju?³³

Ako vjera počiva na znanju, zašto su onda nabili njihove glave na koplja?
Da je osamnaest hiljada mudraca tu bilo, sigurno bi ispred Husejna sebe
žrtvovali!

Ako oni zaista slijede Poslanika, zbog čega onda šatori gore poput snoplja?³⁴
Ako su prihvatili Poslanikov sunnet, zbog čega im onda piti vode nisu dali?³⁵
Pravu vjeru imaju samo oni, Bahu, koji su svoje glave žrtvovali!

Nefs-i emmara³⁶ izgleda kao crni pas, ti to dobro znaj,
Laje, urliče, pije krv i traži mehak i ukusan zalogaj.
Na lijevoj strani, blizu našeg srca, nađe za sebe smještaj,
Ovaj zloslutnik je veliki mučitelj, Bahu, Allahu od njega nas sačuvaj.

Vidim svog Voljenog napolju, a On je također vidljiv i u prsima mojim,
Lutam ljubavlju izluđen, slijepci mi se smiju, a ja ne postojim.
Našao sam Voljenog u srcu, dok ga drugi po Mekki i Medini traže,
“Sva bogatstva se nalaze u srcu!”, Bahu, fakir Miran kaže.

Ko god teži siromaštvu bez znanja, umire kao otpadnik i luđak, pun bola.
Iako čine ibadet bez prestanka, godinama, oni Allaha nisu spoznali.
Zastori se ne otvaraju zbog nemara, znaj da je srce džahila³⁷ hram idola,
Žrtvujem svoj život za one, Bahu, koji su Jedinstvenog Prijatelja upoznali.

Nema mjesta za razum i razmišljanje gdje se otkrije tajna Jedinstva
Božanskoga.
Ne ostaje spoljašnje značenje Kur’ana, niti tu Mulle, Panditi³⁸ i Astrolozi
borave.

Kada se Ahmed pojavi kao Ehad, sve se drugo poništi od pojavljivanja toga,
Savršeno znanje postignu samo oni, Bahu, koji knjige po strani ostave.

Ako hoćeš da budeš ašik i stekneš ljubav, od svoga srca napravi planinu,
Na hiljade djela neprijateljstva i stotine kleveta trebaš cvjetnom baščom smatrati.
Kao Mensur bili su obješeni na vješala oni koji su spoznali tajnu Istinu,
I da te hiljade ljudi nevjernikom nazove, Bahu, ti glavu sa sedžde nemoj podizati.

Ašici od tajni Voljenog nikad slobodu nemaju,
Onima koji su dobili ime Zata haram je da spavaju.
Ne odmaraju se ni trenutak, danju i noću, jadikujući lutaju,
Kako su sretni oni, Bahu, oni koji elif istinski poznaju.

Od njihove ljubavi prema Voljenom ašici uvijek pijani lutaju,
Oni koji daju život Voljenome dok su živi, na oba će svijeta živi biti.
Zbog čega bi onda palili svijeće oni u čijim srcima lampe sijaju?
Razum tamo ne može dospjeti, Bahu, takvo razumijevanje se treba uništiti.

³³ Goniči magaraca – ljudi pokorni nefsu.

³⁴ Čijela ova pjesma odnosi se na tragediju Kerbele i dočara-va nemile scene koje su se na njoj odigrale.

³⁵ Jezidova vojska blokirala je vodu karavani u kojoj se nalazio Hazreti Husejn i drugi članovi Ehli-bejta i držali su ih žedne u pustinji punih deset dana.

³⁶ Duša sklona zlu – najniža postaja duše.

³⁷ Džahil – neznalica, duhovno nesvjesna osoba.

³⁸ Panditi su svećenici hinduizma.

Ašikovo srce je kao istopljeni vosak, putuje ka vječnoj Istini,
Vidjevši svoj plijen, gleda ga pohlepno, kao što to soko čini,
Ali kako jadni soko može letjeti, kada su mu noge vezali?
Gubi oba svijeta, Bahu, onaj ko nema ljubavi u svojoj suštini.

Ašici se abdeste samo jednom do Dana Sudnjega,
Ostaju u namazu, na sedždi i rukuu, dan i noć.
I Dunjaluk i Ahiret su mjesto siromaštva i stega,
Njihov dom je iznad Arša, Bahu, i oni trebaju njemu doć'.

Ljudi igraju igru ljubavi svuda, bilo da se radi o prosjaku ili sultanu.
Ljubav začuđuje čak i mudrace, učenjake i naučnike u svome sjaju.
Postavila je šator i zauzela mi srce, načinivši od njega halvet-hanu,
Bogati i siromašni, svi oni vjeruju u ljubav, Bahu, šta nemarni znaju?

Ljubav me je vidjela slabog i došla je te mi dom obuzela,
Kao nemirno dijete neće da spava, i meni je san s očiju odnijela.
Traži lubenice u sred zime, gdje to da ih tražim, gdje da ih nađem?
Ali su sva razmišljanja prestala, Bahu, kada je ona rukama pljeskati počela.

Oni u čijim kostima ljubav pronađe dom, u potpunoj tišini ostaju,
Imaju stotine hiljada jezika na svakoj dlaci, ali kao gluhonijemi lutaju.
Sa Ism-i Azamom abdest uzimaju i u moru Jedinstva se kupaju,
Namazi će postati kabul, Bahu, samo kada prijatelji Prijatelja upoznaju.

Onaj ko prihvati svoju smrt zbog Voljenog, to je ašik pravi.
Da mu hiljade rana zadaju, on ne napušta ljubav, niti će lice okretati.
Svaki put kad tajne Voljenog ugleda, u miru se zaustavi.
Prava ljubav je Husejnova i Alijina, Bahu, svoju glavu dati, tajnu ne odati!

More ljubavi se uzdiglo do nebesa, gdje će brod sidro baciti?
Brod razuma i razmišljanja se treba na prvom putovanju ostaviti.
Kada uđe u stanje jedinstva, salete ga vrtlozi i talasi sivi,
Smrt koje se ljudi plaše, Bahu, ašik traži da bi mogao da živi.

Vatri ljubavi ogrjev su kosti, ašik sjedne da bi je podsticao,
Pogledaj! Zabadajući nož u svoje srce, siječe meso da bi ručak skuhao.
Oni lutaju zadivljeni sve vrijeme i piju krv iz svojih slezena,
Na hiljade ja ašika, Bahu, ali samo je nekolicini ljubav sudbina.

Putevi ljubavi unazad idu, daleko te okreću od puta kojim si pošao,
Kada bi šamar ljubavi udario kadiju, on bi se suđenja odrekao.
Nametljivi ljudi dijele savjete, ašike ne zadovoljavaju savjeti.
Vraćanje je besmisleno, Bahu, za one koje je Gospodar k Sebi pozvao.

Jadni ašik izgubi svoje srce i sa njim izgubi sebe samoga,
Jednom izgubljen, nikad se ne nađe da bi se vratio među prijatelje.
Kada susretne ljubav, razum i razmišljanje zaboravi zbog toga,
Onima koji su obuzeti aškom u mladosti, Bahu, svoj život dajem njima.

Ljubav je vidjela da sam slabašan, pa je onda upad napravila,
Gdje god da pogledam, vidim ljubav, prazan prostor nije ostavila.
Našao sam potpunog muršida koji je prozor moga srca otvorio,
Žrtvujem svoj život za njega, Bahu, jer mi je Božansku tajnu otkrio.

Oni koji propovijedaju, rano ustaju i na posao prianjaju,
Poput gavranova buku stvaraju, kao papagaji se ponavljaju.
Svoje živote troše tako što prazne priče pričaju,
I značenje objave iskrivljuju, Bahu, jer ašk ne osjećaju.

Shvatio sam značenje kelime tada kada kelima moje srce uhvati.
Oni bez derta nju ne poznaju dok su je dertlije oko vrata obmotali.
Kada kelima uđe u srce, čovjek islam i kufr može raspoznati,
Žrtvujem svoj život za one, Bahu, koji su kelimu ispravno kazali.

Kelima je spasila milione ljudi i preobrazila salike u evlije.
Kelima gasi Džehennem ondje gdje se neizbježna vatra vije.
Preko kelime, nebesa su puna blagoslova, noću i danju.
Nema blagoslova poput kelime, Bahu, u kuće obje.

Sa kelimom se kupam i perem, sa kelimom sam se vjerio.
Kelima mi je klanjala dženazu, kelimom mi se grob ukrasio.
Sa kelimom sam u Džennet ušao, kelima će me očistiti,
One koje Gospodar Sebi pozva, Bahu, nemoguće je nazad vratiti.

Pa šta ako je idol ljubavi skriven? Za takvo srce ne postoji daljina,
Moj muršid je vidljiv ispred mene, iako živi iza mnogo planina.
Ko god u sebi ima jedno zrno ljubavi, on je pijan i bez vina,
Pravi fakiri su oni, Bahu, čiji su grobovi živi i kada postanu ruina.

Srce, uzvikni! Možda će Gospodar odgovoriti našim uzdasima,
Moje grudi su pune derta, plamenovi stalno titraju u njima.
Od uzdaha bez derta nema koristi kao što lampe bez fitilja ne sijaju,
Oni koji se prijatelje s vatrom, Bahu, zar gorjeti ne trebaju?

Potpuni muršid istuče učenika kao što perač rublja odjeću istuče.
On ga pročišćava svojim pogledom i kroz izbjeljivač i sapun ga vuče.
Čini crno-bijelim i ne ostavlja ni jednu mrlju od prljavih tragova,
Čovjek treba imati muršida, Bahu, koji živi u svakoj ćeliji bića njegova.

Tama, prljavština, prašnjavi putevi jezom i opasnošću odzvanjaju.
Lice je svijetlo vrelo života, crne pletenice ga zaklanjaju.
Lice Voljenog je Kuća Kabe prema kojoj se ašici klanjaju.
Između pletenica, oči su džamija u kojoj se četiri mezheba sastaju.
Ašici traže kao Aleksandar, ni jednog trena se ne odmaraju.
Hidr je sudbina onih, Bahu, koji se do sitosti tamo napajaju.³⁹

³⁹ Postoji jedan stari iranski mit o tome da je Aleksandar Makedonski u Indiji tražio izvor života, zapravo da je cijela njegova vojna kampanja bila posvećena tom cilju. Na kraju, kada su stigli do zemlje vječne tame u kojoj se izvor života nalazi, Aleksandar je ušao unutra s nekoliko svojih vojnika ali ga nije uspio pronaći, već ga je našao jedan od njegovih vojnika koji se napio s njega i stekao vječni život. Taj vojnik postao je Hazreti Hidir koji će živjeti do Sudnjega Dana. Sultan Bahu na prefinjen način iskoristio je taj mit u ovom svom stihu.

⁴⁰ Zunnar je pojas koji su nosili pripadnici zorastrijanske vjere, postao je simbol nevjerstva, koji su sufije u svojim pjesmama često koristile.

Vjera je otišla zbog ljubavi: hajde da život kao nevjernici proćerdamo,
Sa obavijenim zunnarom⁴⁰ oko našeg pasa, hajde da u hram idola posjedamo.
Gdje ne možemo vidjeti Voljenog, hajde da se nikad tamo ne klanjamo,
Gdje ne možemo vidjeti Voljenog, Bahu, nikad ne izgovorimo kelimu tamo.

Skrivene sjene Uzvišenog Gospodara, ništa se ne zna o izvoru njihovom,
Poključvao sam mnoga zrna pšenice, sada je konac vječnosti na vratu mom.
Kao slavuj koji u ružičnjaku poigrava, uhvaćen u omči ja sam lepršao,
Nadaj se milosti onda, Bahu, kada iz svog srca sve budeš istjerao.

Onaj koji živi u iskrpljenoj odjeći, znaj da je on pola noći bdio,
Čežnja za Voljenim ne daje odmor, iz nevidljivog pokuda izbija.
Istina mi je nutrinu spalila, mnoge noći sam na kijamu bio,
Meso je uvehnulo na mome tijelu, Bahu, moj goli skelet se previja.

Ućeci mudrost iz hiljadu knjiga, oni veliki učenjaci postaju,
Ali nisu naučili ni slovo od onog što fakiri u svom neznanju znaju.
Ašici samo jednim pogledom stotinu hiljada rijeka prevale,
Ako alim pogleda sto hiljada puta, on ne može doći do druge obale.
Između znanja i ljubavi je težak put, mnogo kilometara udaljen,
Ko ne dostigne ljubav, Bahu, na oba svijeta je gubitnik, usamljen.

Ko god iskusi “ja neću željeti”, njemu su savršeno siromaštvo dali.
Ljudi čiji je pogled alhemija, zbog čega bi živu upotrebljavali?⁴¹
One čiji je Prijatelj prisutan, zbog čega bi ih dušmani napadali?
Pravi fakiri su oni, Bahu, koji su osvjedočenje Poslanika imali.

Naučio si pisati ali ne razumiješ značenje, pa zašto si papir trošio na to?
Ne znaš kako da napraviš pero, a misliš da si ovladao vještinama pisarskim.
Vidjet ćeš da je sav tvoj krasnopis pogrešan kada u Ruke Istinskog Pisara dođe.
Lijep krasnopis imaju samo oni, Bahu, koji su usavršili elif i mim.⁴²

Ljudi će izabrati mjesto za grob i u njemu će dom za te da naprave,
Svako će baciti pregršt zemlje, pa će onda visok nasip da postave.
Klanjat će dženzu i vratit će se kući, jadikujući: “moj lave, moj lave”,
Ne možeš se osloboditi bola, Bahu, osim preko djela milosti prave.

Budi čelik, budi udaran, samo tako će te mačem nazvati,
Kao češalj budi prorezan, samo tako ćeš pletenice Voljenog češljati.
Kao kana budi smrvljen, samo tako ćeš kao ukras na ruke Voljenoga stati,
Kao pamuk budi izgrehban, samo tako će te Turbanom Časti prozvati.
Budi pravi ašik, Bahu, samo tako ćeš nektar ljubavi probati.

Trebaš izabrati za muršida onog ko ti blagoslove oba svijeta daruje,
Prvo otjera vuka s tvojih vrata, a onda ti put ka Gospodaru pokazuje.
On pustinju tvoga srca pretvara u zemlju koja može da se obrađuje,
Ako ovo za tebe ne učini dok si živ, Bahu, znaj da te samo obmanjuje.

⁴¹ Živa je jedan od osnovnih elemenata koji se upotrebljavao pri alhemičarskim pokusima.

⁴² Slovo *elif* simbol je Božije Jednoće, a slovo *mim* simbol Božijeg Poslanika s.a.v.a.

Moj muršid je božanstveni soko koji je otišao sa prijateljima svojim,
Božija volja trza moje strune, kad ću imati sreće da se opet sretnem s njim?
On otklanja nesreću gubavca, on bolesti liječi, on patnje razara,
Ti si lijek za svaku bolest, Bahu, pa zašto si me predao u ruke ljekara?

Muršid je Mekka, učenik je hadžija, dok ljubav sačinjava Kabu svega.
Dopusti da činimo hadž sve vrijeme, zauvijek Bože u prisutnosti Tvojoj.
On nije odvojen od mene ni dah, ipak moje srce žudi da sretne Njega,
Muršid je istinski izvor života, Bahu, koji teče u svakoj ćeliji mojoj.

Ja sam ružan a moj Voljeni prelijep, kako mogu Njemu odgovarati?
Iako koristim stotine hiljada lukavstava, u moj dom On neće stati.
Niti sam lijep, niti bogat, kako mogu svoga Prijatelja zadovoljiti?
Ova bol će zauvijek ostati, Bahu, plačući ću smrt dočekati.

Ja sam soko koji leti u moru božanstvene plemenitosti,
Moja riječ je jedno sa naredbom "Budi"! Pisanje Pera mogu promijeniti.
Platon i Aristotel pored mene kakve to imaju vrijednosti?
Milioni ljudi poput Hatima⁴³, Bahu, dolaze na mojim vratima prositi.

I mi ćemo se obrukati ako se sa nečasnim ljudima družimo,
Gorka dinja neće postati lubenica, čak i da je do Mekke odnesemo.
Ptičad vrane neće postati labudovi, čak i da ih biserima hranimo,
Slani izvor neće postati sladak, Bahu, ako u njega džak šećera naspemo.

Biti fakir ne znači plesati i okretati se, ljude koje spavaju buditi,
Biti fakir ne znači prijeći rijeku a da se noge u vodu ne stave.
Biti fakir ne znači svoju sedžadu u zraku postaviti,
Pravi fakiri su oni, Bahu, koji od srca dom za Prijatelja naprave.⁴⁴

Gospodar nije nađen na Aršu, niti se Gospodar u Kabi nalazi.
Gospodar nije u mihrabu, On se ne može naći preko knjiga i učenja.
Nisu ga našli u rijeci Gang, niti ga je sreo iko što na hadž odlazi,
Otkad se za muršida držim, Bahu, oslobođen sam od svih mučenja.

Nit' sam mudrac, nit' sam učenjak, nit' sam muftija, nit' sam kadija,
Niti moje srce traži pakao, niti sam od ljubavi prema raju ponesen.
Niti se držim prekomjernog posta, niti sam veliki namasdžija,
Dok ne dođeš do Allaha, Bahu, samo je igra ovaj svijet.

Niti sam sunija, niti sam šiija, i jedni i drugi su me razočarali,
Kada sam ušao u more Jedinstva, svi naporni marševi su prestali.
Samo nekolicina ga je preplivalo, mnogi su neplivači u njemu nestali,
Na drugu obalu su stigli oni, Bahu, koji su se za ogrtač muršida držali.

On nije ni Hindus ni Musliman, niti se sa klanjanjem u džamiji bavi,
Svakim dahom vidi svoga Gospodara, nikad ni jedan namaz ne ostavi.
Postaje mudrac i postaje ludak, onaj koji zaista razumije Božiji Zat,
Svoj život žrtvujem za one, Bahu, koji su izabrali rizik ljubavi.

⁴³ Hatim et-Tai, arapski plemić čija je obimna darežljivost postala poslovična.

⁴⁴ Prijatelj / dost; ova se riječ u sufijskoj literaturi često odnosi na Boga Uzvišenog.

Niti sam jogi, niti sam prosjak, niti sam četrdeset dana povlačenja upotpunio,
Niti sam žurio da uđem u džamiju, niti sam velikim tespihima zauzet bio.
“Ko god je jedan tren nemaran, on je nevjernik u trenu tom” moj muršid je rekao,
I prelijepu stvar je učinio, Bahu, u tom jednom trenu tamo me prenio.

Oni koji nisu ni muridi ni muršidi, oni će samo štetu učiniti,
Glad za ovim svijetom je na jednoj, a put siromaštva na drugoj je strani.
Želja za Bogom obuzima ih prije nego im duša iz tijela izleti,
Ljudi koji plešu sa vatrom zemaljskih požuda, Bahu, umrijet će i žedni i gladni.

Oni žive blizu ali čine se dalekim, nikada ne ulaze u moje dvorište,
Nisu znali kako da traže iznutra, pa je bijeda izvana počela da traži njih.
Ništa se ne postiže dalekim putovanjem, Voljenom je čovjekova kuća stanište,
Izglacaj svoje srce kao ogledalo, Bahu, i bit će uklonjeni zastori svi.

More jedinstva se uzdiže visoko, ali srce nije uspjelo na pravi put stati,
Jedni postižu cilj u hramu idola, dok drugi ostaše po džamijama čitati.
Učenjaci napuštaju svoju učenost u trenu kada zaigraju kocku ljubavi,
Gospodara nikad neće naći oni, Bahu, koji nisu spremni sve riskirati.

More Jedinstva je božanstveno, znaj da u tom moru ašici plivaju,
Oni u njemu rone i gnjure, vade bisere pri svakom svom obrtaju.
Postoji takav blijesak u jedinstvenom biseru da on poput mjeseca sja,
Oni koji su sluge Sultana, Bahu, zašto svoje dužnosti ne ispunjavaju?

Kada budeš obukao haljine od “Hu”, onda ćeš steći ime “Zata”,
To nije ni islam ni kufr, ni mekam ni cilj, niti živiš niti te smrt čeka.
Kad pogledah u sebe, našao sam Njega bliže od žile svoga vrata,
On je u meni i ja sam u Njemu, Bahu, blizina ostaje daleka.

Postoje oni budni, oni koji ne znaju da se probude i oni koji budni spavaju.
Postoje oni što postigoše sjedinjenje u snu i oni koji su ga lišeni dok su budni stajali.
Glupe sove, koje čak dišu unazad, pa šta ako po cijelu noć budne ostaju?⁴⁵
Svoj život žrtvujem za one, Bahu, koji su bunar ljubavi iskopali.

Prijatelj je jedan dah, neprijatelji su stotine hiljada, ko traži taj dah umrijeti mora.
Zbog jednog daha ja sam potrošio svoj život, u svakoj kući omrznut postao.
Šta mogu raditi oni koji ne poznaju tajnu znanja i nemaju vrijednost ugovora?
I zašto bi patio zbog odgurivanja, Bahu, onaj koji je ka vratima Istine pošao?

Moji uzdasi izazivaju oluju koja će strune srama pokidati,
Koliko će dugo plamičak razuma protiv oluje srca izdržati?
Dijamanti su u našoj kući, a mi kao siromasi počesmo lutati,
Kada jednom zaroniš u Božiju boju, Bahu, više je nikad ne možeš sprati.

Pronaći ćeš Jedinog Voljenog ako prokockaš glavu u jednom mahu.
Budi pijan od ljubavi prema Allahu, uvijek govoreći Hu, Hu.
Dok osvjedočuješ ime Allah nametni kontrolu svojem dahu,
Kada se zat⁴⁶ stopi sa Zatom, samo tada će te prozvati “Bahu”.

⁴⁵ Sova se u Indiji smatra simbolom gluposti.

⁴⁶ Zat – bitak, biće.